

Zpráva

ve věci zamítnutí žádosti

o příspěvek na vyhrazení společensky účelného pracovního místa

Prostřednictvím jednatele pana A. se na mě obrátila společnost B., se sídlem xxx (dále také „společnost B.“ nebo „stěžovatelka“), se stížností na postup Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci, kontaktního pracoviště Přerov (dále také „úřad práce“), ve věci zamítnutí žádosti o příspěvek na vyhrazení společensky účelného pracovního místa (dále také „příspěvek na SÚPM“) pro uchazeče o zaměstnání pana C.

Na základě podnětu stěžovatelky jsem zahájila šetření ve věci a vyzvala Úřad práce České republiky – krajskou pobočku v Olomouci k vyjádření a k poskytnutí spisové dokumentace.

A. Shrnutí závěrů

A.1 Rozhodování o žádosti o příspěvek na SÚPM

V rámci aktivní politiky zaměstnanosti rozhoduje úřad práce o žádosti o příspěvek na SÚPM ve správním řízení, které je zahájeno podáním žádosti. Dohoda o poskytnutí příspěvku, uzavřená s žadatelem, je veřejnoprávní smlouva, která nahrazuje kladné rozhodnutí o žádosti. Pokud úřad práce žádosti nevyhoví, musí vydat řádně odůvodněné správní rozhodnutí.¹

Úřad práce stěžovatelce sdělil dopisem, že její žádost zamítl na základě doporučení komise aktivní politiky zaměstnanosti (dále také „komise APZ“).

Úřad práce pochybil tím, že o žádosti stěžovatelky o příspěvek na SÚPM nerozhodoval ve správním řízení a nezamítl ji řádně odůvodněným správním rozhodnutím.

A.2 Zamítnutí žádosti v rozporu se zákonnými podmínkami a skutkovým stavem

Úřad práce obsazuje společensky účelná pracovní místa uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

Úřad práce nepovažoval v době posuzování žádosti stěžovatelky, tj. v únoru 2017, osobu, pro kterou žádala o příspěvek na SÚPM, za uchazeče o zaměstnání, neboť v lednu 2017 nesplnil povinnost dostavit se na kontaktní schůzku na úřadě práce. Správní řízení o vyřazení uchazeče z evidence uchazečů o zaměstnání však bylo zahájeno až dne 3. 3. 2017. Rozhodnutí o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání vydal úřad práce až dne 23. 3. 2017.

I kdyby snad úřad práce nebyl povinen rozhodovat o žádosti o příspěvek na SÚPM ve správním řízení, musí žádost posoudit v souladu se zákonnými podmínkami a vycházet z aktuálního skutkového stavu.

Úřad práce pochybil tím, že žádost o příspěvek na SÚPM v rozporu se skutkovým stavem věci zamítl z důvodu nesplnění zákonné podmínky pro poskytnutí příspěvku.

1 Ustanovení § 67 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

B. Skutková zjištění

Ze spisové dokumentace, kterou jsem obdržela od ředitele Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci Ing. Jiří Šabaty vyplynulo, že o příspěvek na SÚPM pro pana C. požádala společnost B. úřad práce dne 18. 1. 2017. Pan C. se však nedostavil dne 23. 1. 2017 na kontaktní schůzku na úřadě práce. Důvod, který uvedl, úřad práce nevyhodnotil jako vážný² a dne 3. 3. 2017 zahájil správní řízení ve věci vyřazení pana C. z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu maření součinnosti s úřadem práce. Oznámení o zahájeném správním řízení pan C. převzal dne 16. 3. 2017. Dne 23. 3. 2017 vydal úřad práce rozhodnutí, kterým pana C. z evidence vyřadil z důvodu maření součinnosti s úřadem práce.³

Komise APZ projednala žádost dne 21. 2. 2017. Společnost B. obdržela od úřadu práce oznámení o zamítnutí žádosti o příspěvek na SÚPM, neboť „se žádost týká pana C., který není uchazečem o práci“, již dne 24. 2. 2017, tzn. dříve, než úřad práce zahájil správní řízení a vydal rozhodnutí o vyřazení pana C. z evidence uchazečů o zaměstnání.

K tomu Ing. Šabata uvedl, že v době, kdy hodnotící komise APZ na kontaktním pracovišti v Přerově projednávala žádost o poskytnutí příspěvku na SÚPM, **vycházela ze skutečnosti**, že s uchazečem o zaměstnání panem C. **bude zahájeno správní řízení** ve věci vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání. Poukázal na to, že členem hodnotící komise APZ je zaměstnanec útvaru zaměstnanosti, který má při jednání komise aktuální informace o projednávaných uchazečích o zaměstnání.

Dále shrnul, že: „v dopise úřadu práce ze dne 24. 2. 2017 adresovaném společnosti B. bylo uvedeno, že pan C. není uchazečem o práci. Je pravda, že tato věta nebyla přesně koncipována. Zřejmě správně mělo být uvedeno, že k datu, kdy komise žádost projednávala, již nebude pan C. uchazečem o zaměstnání, neboť k datu 25. 1. 2017 porušil své povinnosti uchazeče o zaměstnání, což je sankcionováno dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, vyřazením z evidence uchazečů o zaměstnání. Nicméně důvodem zamítnutí této žádosti byl skutečně fakt, že k datu, kdy komise projednávala předmětnou žádost, vycházela z předpokladu, že pan C. uchazečem o zaměstnání již nebude, neboť datum porušení jeho povinností tomuto datu předcházelo.“

Ředitel Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci Ing. Šabata dále vysvětlil, že oznámení o zahájení správního řízení ve věci vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání bylo panu C. zasláno až dne 3. 3. 2017, protože úřad práce musel vyčkat na potvrzení od společnosti B. o výši výdělku. Vysvětlil, že „výše výdělku má vliv na způsob ukončení evidence uchazeče o zaměstnání, tj. musí být zřejmé, zda se jednalo o tzv. zaměstnání nekolidující, či tzv. zaměstnání kolidující. V žádném případě by však po datu 25. 1. 2017 uchazečem o zaměstnání v tomto konkrétním případě nebyl a příspěvek by nemohl být krajskou pobočkou schválen, a nemohl by být tedy poskytnut. Potvrzení o výdělku společnosti B., bylo vydáno dne 2. 3. 2017, oznámení o zahájení správního řízení bylo

² Ve smyslu § 5 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

³ Dle § 30 odst. 2 písm. f) a odst. 3 a § 31 písm. c) zákona o zaměstnanosti.

zasláno dne 3. 3. 2017. Žádné prodlení zde není možné vysledovat. Pan C. si převzal oznámení o zahájení správního řízení až dne 16. 3. 2017“.

C. Právní hodnocení

C.1 Rozhodování o žádosti o příspěvek na SÚPM

Příspěvek na SÚPM je nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti, kterým se stát snaží podporovat uplatnění nezaměstnaných na trhu práce tím, že hradí žádajícímu zaměstnavateli zčásti náklady spojené se zaměstnáním uchazeče o zaměstnání na vyhrazeném SÚPM.

Na příspěvek na SÚPM není právní nárok. Úřad práce obsazuje společensky účelná pracovní místa uchazeči o zaměstnání. Příspěvek na SÚPM poskytuje úřad práce žadateli na základě dohody, jestliže uchazeči o zaměstnání nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.⁴

Podáním žádosti o příspěvek na SÚPM je zahájeno správní řízení. Nevyhoví-li úřad práce žádosti, zamítne ji správním rozhodnutím s patřičnými náležitostmi včetně odůvodnění.⁵ Vyhoví-li, namísto správního rozhodnutí uzavře s uchazečem o zaměstnání dohodu o rekvalifikaci a správní řízení zastaví.⁶

Zákon o zaměstnanosti nestanoví výslovně, že o žádostech o příspěvky aktivní politiky v zaměstnanosti úřad práce rozhoduje ve správním řízení. Správní řád se přesto aplikuje z důvodu subsidiarity, a to zejména část druhá (správní řízení), neboť účelem postupu úřadu práce je založit, změnit nebo zrušit určitá práva či povinnosti nebo (závazně) prohlásit, že tato osoba určitá práva nebo povinnosti má nebo nemá (měla nebo neměla). Úřad práce tak v případě nevyhovění žádosti musí vydat správní rozhodnutí s patřičnými náležitostmi (včetně odůvodnění), proti kterému může žadatel podat opravný prostředek.

Úřad práce pochybil tím, že o žádosti stěžovatelky o příspěvek na SÚPM nerozhodl ve správním řízení, tedy nevydal řádně odůvodněné rozhodnutí.

Úřady práce ke zpochybněnému postupu metodicky vede Ministerstvo práce a sociálních věcí, proto po úřadu práce nyní nepožadují přijetí nápravných opatření. O změnu praxe žádám dlouhodobě.^{7,8} Komunikuji přímo s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

4 Institut SÚPM upravuje § 113 zákona o zaměstnanosti a § 25–26 prováděcí vyhlášky č. 518/2004 Sb. Náležitosti žádosti o příspěvek a podmínky poskytnutí příspěvku jsou upraveny v ustanovení § 118 zákona o zaměstnanosti.

5 Ustanovení § 68 správního řád.

6 Ustanovení § 161 správního řádu.

7 Viz např. zprávy z šetření ze dne 14. 4. 2015, sp. zn. 3584/2012/VOP, ze dne 7. 6. 2016, sp. zn. 4556/2014/VOP, ze dne 27. 6. 2016, sp. zn. 3443/2015/VOP, nebo ze dne 9. 2. 2017, sp. zn. 3793/2016/VOP.

8 Srovnej zpráva o šetření veřejného ochránce práv ze dne 14. 4. 2016, sp. zn. 5556/2013/VOP/MKZ; dostupné z <http://kvopap:81/KVOPESoSearch/Nalezene>.

C.2 Zamítnutí žádosti v rozporu se zákonnými podmínkami a zjištěným skutkovým stavem

Úřad práce musí při posuzování žádostí o příspěvek postupovat v souladu s právní úpravou⁹ a současně naplňovat tzv. principy dobré správy.¹⁰ Krom jiného je tak povinen dbát na to, aby přijaté řešení odpovídalo okolnostem daného případu.¹¹ Je současně povinen své rozhodnutí opřít o zjištěný skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

Úřad práce v Přerově získal e-mailem dne 31. 1. 2017 od Úřadu práce České republiky – krajské pobočky Olomouc, kontaktního pracoviště Lipník nad Bečvou, informaci, že uchazeč o zaměstnání pan C. nesplnil povinnost dostavit se ve stanoveném termínu dne 25. 1. 2017 na kontaktní schůzku a že úřad práce čeká, „zda si uvede vážné důvody absence“. V dokumentaci je založen „Projednávací list k žádosti SÚPM vyhrazené“ datovaný dne 16. 2. 2017. V oddíle 3 nazvaném Vyjádření útvaru, který uchazeči o zaměstnání zprostředkovává zaměstnání, je pod písm. e) uvedeno: „Uchazeči bude ukončeno vedení v evidenci úřadu práce z důvodu maření součinnosti dne 25. 1. 2017.“

Komise APZ posuzovala žádost o příspěvek dne 21. 2. 2017. O zamítnutí žádosti o příspěvek na SÚPM byla společnost B. informována dopisem ze dne 24. 2. 2017. Správní řízení o vyřazení pana C. z evidence bylo zahájeno dne 3. 3. 2017. Rozhodnutí o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání vydal úřad práce až dne 23. 3. 2017.

Nemohu přijmout vysvětlení zamítnutí žádosti tím, že komise APZ při jednání o žádosti o příspěvek **vycházela z informace, že s uchazečem o zaměstnání bude zahájeno správní řízení** ve věci vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání.

Podle § 30 odst. 2 písm. f) zákona o zaměstnanosti vyřadí úřad práce rozhodnutím uchazeče o zaměstnání z evidence uchazečů o zaměstnání, jestliže bez vážného důvodu maří součinnost s úřadem práce. Vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání se provede dnem, kdy nastala některá ze skutečností, které zakládají důvod pro vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání.¹² Účinky rozhodnutí **nastávají doručením rozhodnutí o vyřazení**, ale působí zpětně ke dni, kdy uchazeč nesplnil některou z povinností součinnosti s úřadem práce.

V okamžiku projednávání žádosti měla informace o nesplnění povinnosti uchazeče o zaměstnání „pouze“ hodnotu předběžné informace o stavu evidence uchazeče o zaměstnání, přičemž nebyla podložena zahájením správního řízení o vyřazení z evidence, natož vydaným rozhodnutím. **Úřad práce tak měl na pana C. nahlížet jako na uchazeče o zaměstnání.**

9 Pravidla pro schvalování poskytnutí příspěvku na realizaci nástrojů a opatření APZ jsou obsažena v instrukci MPSV č. 15/2014 „Realizace aktivní politiky zaměstnanosti“ a ve směrnici generálního ředitele ÚP ČR č. 1/2015 „Postup Úřadu práce ČR při realizaci nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti, ve znění dodatků“.

10 Veřejný ochránce práv. Principy dobré správy [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 8.10. 2018]. Dostupné z <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/pripady-a-stanoviska-ochrance/principy-dobre-spravy/>.

11 Ustanovení § 2 odst. 4 správního řádu.

12 Ustanovení § 30 odst. 3 zákona o zaměstnanosti.

Z dokumentace je patrné, že úřad práce od počátku nahlížel na neomluvenou absenci pana C. a následné vyřazení z evidence jako na jistou skutečnost. **To považuji za nepřijatelné, neboť správní orgány nemohou svévolně předjímat výsledek správního řízení.**

Řízení se vede za účelem zjištění, zda jsou splněny zákonné podmínky pro vyřazení uchazeče z evidence uchazečů o zaměstnání. Účastník řízení má podle správního řádu mimo jiné právo navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí, vyjádřit v řízení své stanovisko a vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům rozhodnutí.¹³ Pokud se ve správním řízení prokáže, že nejsou splněny zákonné podmínky pro vyřazení, k vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání nemůže dojít. Úřad práce tak ignoroval skutečnost, že během správního řízení mohl uchazeč o zaměstnání prokázat, že k nesplnění povinnosti měl vážný důvod, který by zamezil sankčnímu vyřazení z evidence.

Podotýkám, že vnímám snahu úřadu práce o efektivní a hospodárný přístup, neboť očekával, že ve správním řízení, které bude v brzké době zahájeno, bude s největší pravděpodobností rozhodnuto o vyřazení pana C. z evidence uchazečů o zaměstnání vzhledem k důvodu, pro který povinnost nesplnil – neomluvená absence. Pokud by nebyl pan C. uchazečem o zaměstnání, nebyla splněna základní zákonná podmínka pro poskytnutí příspěvku, která spočívá v tom, že nástroji aktivní politiky zaměstnanosti je **podporován (pouze) uchazeč o zaměstnání vedený v evidenci.**

Tyto důvody však nemohou být omluvou pro postup úřadu práce, který předjímal budoucí vyřazení uchazeče z evidence, aniž správní řízení zahájil a o vyřazení z evidence rozhodl.

Pokud měl Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Olomouci, kontaktní pracoviště Přerov, informace o brzkém zahájení správního řízení o vyřazení pana C. z evidence, měl v daný okamžik s projednáním žádosti o příspěvek na SÚPM vyčkat a současně o tom informovat žadatele. Kdyby úřad práce žádost stěžovatelky posuzoval řádně v režimu správního řádu, předpokládám, že by vyhodnotil okolnosti evidence pana C. jako předběžnou otázku,¹⁴ do jejíhož vyřešení by přerušil správní řízení o žádosti o příspěvek.

I kdyby snad úřad práce nebyl povinen rozhodovat o žádosti o příspěvek na SÚPM ve správním řízení, musí vycházet z řádně zjištěného skutkového stavu věci a žádost posoudit v souladu se zákonnými podmínkami. Ke dni projednávání žádosti byl pan C. uchazečem o zaměstnání a zákonnou podmínku tak splňoval.

Úřad práce pochybil tím, že žádost o příspěvek na SÚPM v rozporu se skutkovým stavem věci zamítl z důvodu nesplnění zákonné podmínky pro poskytnutí příspěvku.

13 Ustanovení § 36 správního řádu.

14 Dle § 57 správního řádu.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu o šetření zasílám řediteli Úřadu práce České republiky – krajské pobočky Olomouc Ing. Jiřímu Šabatovi a podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 22. října 2018

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)